

curious

01 November 2007

The Friendship Societies

■ Hur månen kom till Canada

■ Svenska glaskonstnär har framgång

■ Bomullsklänningen

■ Vägar man bara måste köra

Nya utmaningar

Utgivet av

**World Association of
Friendship Societies**
CURIOS
ISSN 1890-4041
Nr. 1 (Nov. 2007)
Upplaga: 20 000

Ansvarig redaktör
Frans Erve

Redaktion
Jørgen Dieckman Rasmussen
Frank Haga

De i artiklarna framförda åsikterna är författarnas och delas inte med nödvändighet av utgivaren. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och förkorta artiklar och inlägg. Omtryck med tydlig källangivning är tillåten.

Layout och tryck
Target Reklamebyrå AS

Kontakt oss

**MyPlanet Friendship Societies,
Denmark**
Frans Erve
frans@vanheterve.com

Jørgen D. Rasmussen
j_dieckmann@hotmail.com

**MyPlanet Friendship Societies,
Sweden**
Axel Sandahl
axel.sandahl@telia.com

Peter Hagström
p.hagstrom@telia.com

**MyPlanet Friendship Societies,
Norway**
Terje Peersen
tepeer@online.no

curious

Innehåll

4. Nya utmaningar

6. Hur månen kom till Canada

12. Svenska glaskonstnärer har framgång Down Under

Kära medlemmar!

Så hör ni äntligen från vänskapsföreningarna igen även om det långa uppehållet inte har berott på oss. Men – som redan nämnts på respektive föreningars generalförsamling i Danmark, Sverige och Norge våren 2007 - blev det ändringar i samarbetsrelationerna mellan vänskapsföreningarna och deras samarbetsorganisation MyPlanet. De två parterna hade vuxit ifrån varandra och ville olika saker, så sammanfattningsvis måste man nog tala om en ömsesidig önskan att avsluta ett samarbete som under många år i övrigt varit gott.

Det visade sig dock inte vara liktydigt med en lösning över natten. Seriösa förhandlingar har förts ända sedan januari i år, men enighet om villkoren uppnåddes först i slutet av september. På samma sätt som skilsmässor i privatlivet tar tid, gäller detta tydligen också inom näringslivet. Nu råder det enighet och liksom med privatlivets skilsmässor är det utgångspunkt för att kunna skapa en ny och bra tillvaro för båda parter som tidigare levt nära tillsammans.

Så räknar vi med att det kommer att bli. MyPlanet fortsätter som resebyrå och vänskapsföreningarna ska ut och söka "ny bostad" och ny personal från och med den 1 januari 2008. Vänskapsföreningarna kommer att bibehålla medlemmarnas gemensamma intresse för de fyra länderna och bygga ut det i framtiden. Vi ska satsa på kunskap och expertis, kittla medlemmarnas nyfikenhet och komma med nya initiativ, gärna också mer målinriktat och modernt än tidigare. Det gäller inte minst med tanke på en ökad användning av Internet och dess många

möjligheter att förmedla information och kunskap. Tillsammans vet vänskapsföreningarnas medlemmar oerhört mycket om Canada, USA, Australien och Nya Zeeland - denna kunskap ska göras aktiv och tillgänglig och helst kunna delas så att man kan ha glädje av den när man är hemma och/eller ska planera sin nästa resa. Vänskapsföreningarna ska utvecklas till ett medlemsforum fyllt med liv och många olika aktiviteter.

Har du blivit nyfiken på att veta mer – läs då detta första anspråkslösa blad samt de kommande numren av Curious.

Köpenhamn, den 25 oktober 2007.

Frans van het Erve
Ordförande för WA

WA er en overbygning af

- Canadisk-Amerikansk vänskapsförening för Danmark.
- Australisk-Nya Zeeländsk vänskapsförening för Danmark.
- Canadisk-Amerikansk vänskapsförening för Sverige.
- Australisk-Nya Zeeländsk vänskapsförening för Sverige.
- Canadisk Amerikansk Australisk Nya Zeeländsk vänskapsförening för Norge.

Nya utmaningar för oss

För snart 50 år sedan hade många skandinaver ett stort problem. Många av deras släktingar hade utvandrat och kontakten upprätthölls endast via brev – om den alls upprätthölls.

Hur gick det för dem, hur blev deras nya tillvaro, hur såg deras vardag ut? – det var några av de obesvarade frågorna som berörda i Skandinavien hade.

Ett riktigt svar hade man knappt fått genom att själv resa dit men vem kunde klara det när de berörda inte själva haft mod att utvandra eller talar språket. Därtill kom restiden – bara de fem, sex dagarna över Atlanten i vardera riktning, kunde få planerna på ett familjebesök att falla platt till marken. Det var för svårt och tog för lång tid.

Det var då några snillen fick en ljus idé: att grunda en vänskapsförening vars huvudsyfte var att förbättra resmöjligheterna främst till Canada. Vi skriver nu 1962, fast förbindelse med reguljär flygtrafik fanns, men priser och resevillkor överensstämde inte med de flesta vanliga människors önskemål eller behov. Genom att träffa avtal med charterflygbolag kunde vänskapsföreningen erbjuda resor till dittills oöverträffade priser. Det blev en jättesuccé och snart vände sig vänskapsföreningen mot andra stora skandinaviska utvandringsmål som Australien och Nya Zeeland. Med motsvarande framgång.

Ända sedan dess har vänskapsföreningarna arrangerat resor för många skandinaver till familj och vänner i Canada, USA, Australien och Nya Zeeland med stort mänskligt utbyte. Även "vanliga turister" reste med vänskapsföreningen på grund av den goda servicen, den trygga inramningen och det informativa medlemsbladet.

Mycket har emellertid skett sedan 1960-talet. Fler och fler reser ut i världen, priserna på flygresor har sjunkit avsevärt – och begreppet charterflyg över Atlanten eller till Australien existerar inte längre. De allra flesta hittar själva sina resor på Internet där de kan hitta flyg, hotell och hyra bil men det är inte så många som vet vad de kan göra eller vad de bör uppleva när de kommer fram.

Det är här som vänskapsföreningarna kommer in i bilden. En av deras uppgifter i framtiden blir att förmedla kunskap om och skapa kontakt mellan människor, som behöver information om Canada, USA, Australien och Nya Zeeland – och det på nya sätt och med hjälp av nya medier. Det är en av flera nya utmaningar i samband med anpassning till en ny tid och dess villkor.

Av Jörgen Dieckmann Rasmussen,
ordförande för Canadensisk-Amerikanska
vänskapsföreningen för Danmark

I staden St. Peters i Nova Scotia
har brandposterna dekorerats med
kända tecknade seriefigurer.
Foto: Jörgen Dieckmann Rasmussen.

Hur månen kom till Canada

Dörren till kupén till tåget som ska föra oss tvärs över Canada har just stängts och ansiktet på en äldre, gråhårig kvinna med varma ögon tonar fram för oss. Snart är hon i färd med att berätta en rörande historia som får oss att stanna upp och lyssna.

Natten innan hon som krigsbrud skulle utvandra från Wales till Canada, skulle hon bara se efter om hennes tre barn – två pojkar och en flicka – hade somnat.

Men det hade de då inte! Till hennes stora förvåning stod de och tittade ut genom fönstret, de två pojkarna med ett fast grepp om lillasyster mellan sig så att hon också kunde se den lysande månen på himlen.

-Jamen snälla barn. Vad gör ni? Ni borde ligga i era sängar och sova så att ni är pigga till i morgon.

” Jo, där hängde den, månen, rund och trind - den hade alltså följt med hela vägen till Canada!

-Vi säger farväl till månen, svarade den ena av pojkarna.

-Farväl till månen? Upprepade modern frågande. Det finns väl en måne i Canada också!

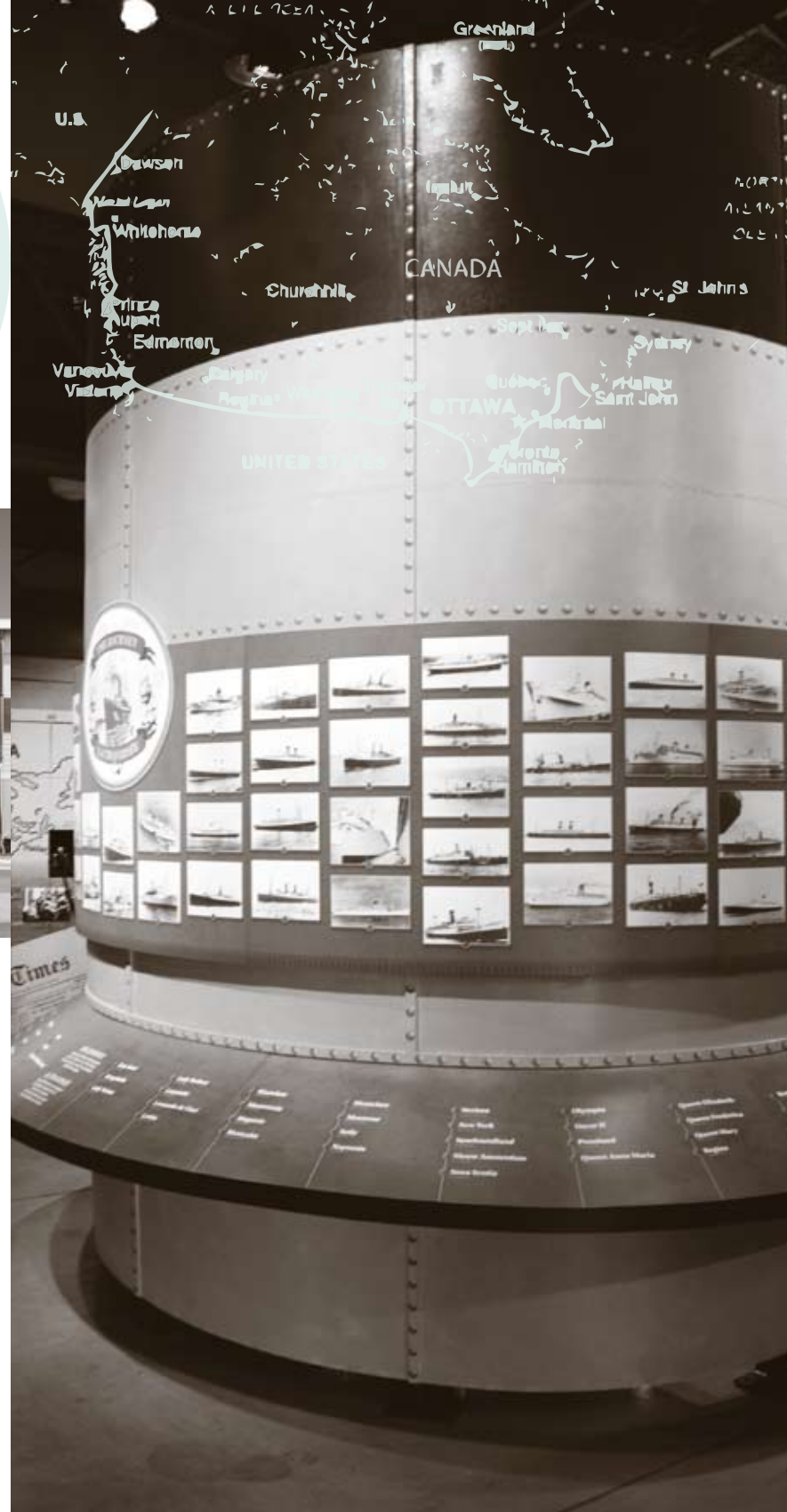
-Hur vet du det? Har du varit i Canada, lät det i korus från de tre barnen.

-Nej, måste modern erkänna, det hade hon inte, men om de bara gick och lade sig för att sova, skulle hon komma på en lösning på problemet.

Sagt och gjort. Tidigt nästa morgon gick hon upp och väckte barnen.

-Jag har talat med kaptenen på vårt skepp och han har lovat att binda fast månen till skeppet med ett rep så att den följer med till Canada.

Lugnade klädde de på sig och begav sig till skeppet som skulle föra dem till deras

Canada

■ Namnet Canada kommer från ordet kanata, som är ett indianskt ord för by. Det användes om byn Stadacona, som låg där Quebec City ligger i dag.

■ Kartor tillverkade av franska och engelska upptäcktsresande visar att namnet Canada användes om floden Ottawa.

■ En teori går ut på att floden fick sitt namn efter byn och att området därefter fick samma namn.

■ Canada är en konstitutionell monarki, en federal stat med två officiella språk och två lagsystem: Privaträtt och sedvanerätt. 1982 infogades Charter of Rights and Freedoms i Canadian Constitution (den canadensiska grundlagen).

■ Från och med tiden med fransk kolonisering och brittiskt styre till det nuvarande självstyret har canadensarna levt i en monarki. Även om Canada har varit en självstyrande »dominion« i det brittiska imperiet sedan 1867, blev Canada självständigt först 1931 med Statute of Westminster.

■ Elisabeth II, Drottningen av England, är därför Canadas drottning och statsöverhuvud.

(Källa: Wikipedia)

En av de första saker hon berättade för mannen efter familjens återförening var historien om månen och hon sade till honom inför barnen att söka upp kaptenen och be honom lossa månens förtöjning till skeppet.

Sagt och gjort, och den återförenade familjen kunde fortsätta sin resa mot sitt nya gemensamma hem på PEI.

När barnen skulle gå och lägga sig den första kvällen i sitt nya hemland, samlades de framför fönstret i sitt rum och tittade ut. -Jo, där hängde den, månen, rund och trind - den hade alltså följt med hela vägen till Canada!

Modern stängde dörren till barnkamamren och tackade Gud, för han måste finnas, för att en sådan historia skulle kunna bli verklighet.

Stilla öppnade vi dörren till kupén och gick ut för att uppleva restena av utställningen på Pier 21, som i dag är Canadas invandarmuseum.

Foto och text Jørgen Dieckmann Rasmussen, ordförande för Canadensisk-amerikanska vänskapsföreningen i Danmark.

INFO

Confederation Bridge mellan provinserna New Brunswick och Prince Edward Island, som firar tioårsjubileum i år liksom Storabältsbron i Danmark.

Foto: Jørgen Dieckmann Rasmussen.

Bomullsklänningen

En sann historia berättad av Malcom Forbes

En proper dam i en bleknad bomullsklänning och hennes man som var klädd i hemvävd, luggsliten kostym, steg av tåget i Boston och trädde generade och utan något avtal in på sekreterarens kontor till ordföranden för Harvard University.

Sekreteraren kunde genast se att sådana fattiglappar inte hade på Harvard att göra och mer sannolikt förtjänade att vara i Cambridge.

-Vi skulle vilja tala med ordföranden för Harvard University, sade mannen försiktigt.

-Han är upptagen hela dagen, snäste sekreteraren.

-Vi har tid att vänta, sade damen

Sekreteraren lät dem därefter vänta i flera timmar i hopp om att de till sist skulle tröttna och gå. Så skedde dock inte, så alltmer frustrerad beslöt hon sig till sist för att störa ordföranden även om det skulle visa sig vara en handling hon senare skulle få ångra.

-De kanske går om ni bara talar med dem ett par minuter, sade hon till honom.

Han suckade djupt av irritation och nickade. Betydelsefulla människor som han hade helt klart inte tid för människor som dem och han avskydde att hans kontor

” Min fru, sade han barskt.

Vi kan omöjligt sätta upp en staty för alla studerande som har gått på Harvard och som är döda. Om vi gjorde det skulle stället komma att likna en kyrkogård!

fylldes av människor i bomullsklänningar och hemvävda kostymer. Med en stadig och värdig blick gick han in till paret.

Damen sade: -Vi hade en son, som gick på Harvard i ett år. Han älskade Harvard. Han var lycklig här, men för ett år sedan dog han genom en olycka. Min man och jag vill därför gärna sätta upp ett minne av honom här på universitetets område.

Ordföranden blev inte rörd. Han blev skadad.

-Min fru, sade han barskt. Vi kan omöjligt sätta upp en staty för alla studerande som har gått på Harvard och som är döda. Om vi gjorde det skulle stället komma att likna en kyrkogård!

-Åh nej, sade damen snabbt för att förklara sig. Vi vill inte sätta upp en staty. Vi tänkte på att skänka Harvard en byggnad. Ordföranden rullade med ögonen, tittade på bomullsklänningen och den hemvävda kostymen och utbrast sedan: -En byggnad. Jamen, har ni den ringaste aning om hur mycket en byggnad kostar? Vi har för över 7½ miljoner dollars byggnader här på Harvard.

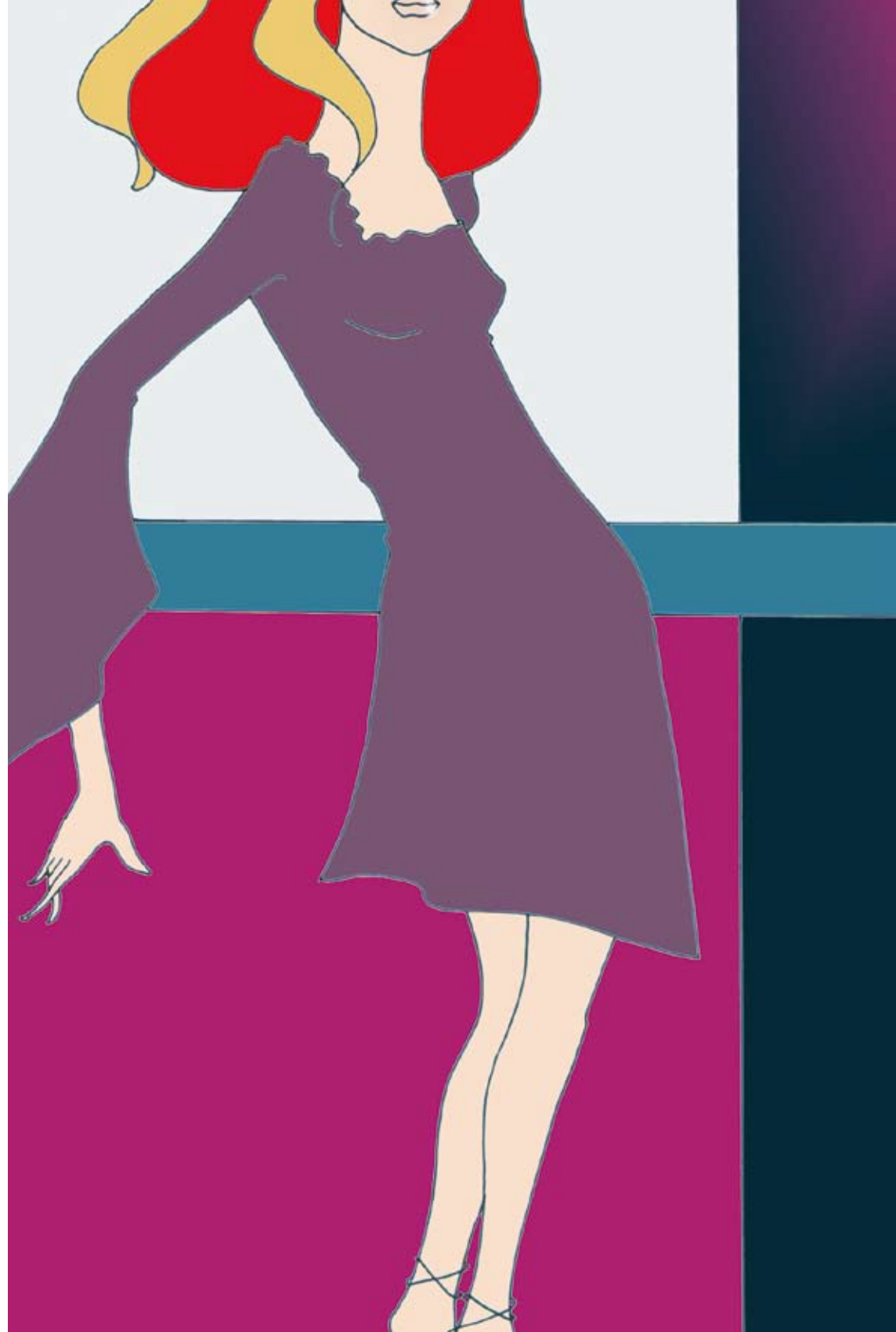
Kvinnan var tyst ett ögonblick. Ordföranden var nöjd – kanske skulle han bli av med dem nu.

Då vände sig kvinnan mot sin man och sade lugnt: -Är det verkligen allt det kostar att upprätta ett universitet? Varför bygger vi då inte ett eget?

Hennes man nickade, medan ordföranden tappade hakan av förvåning och förvirring.

Herr och fru Leland Stanford reste sig och lämnade Harvard för att bege sig till Palo Alto i Californien, där de grundade ett universitet som bär deras namn – Stanford University – ett minne av deras bortgångne son som Harvard inte brydde sig om.

Det är lätt att döma andras karaktär genom det sätt de behandlar andra på som de tror inte kan göra något för dem.

Svenska glaskonstnärer har framgång

Down Under

Höglund Art Glass är ett Nya Zeeländskt företag, som drivs och ägs av familjen Höglund, som har rötter i det berömda småländska glasriket. Ola Höglund är son till den bortgångne Erik Höglund, världsberömd konstnär och formgivare, som var knuten till Boda-glasfabriken i flera år.

Konstnärerna Ola och Marie Höglund hade precis kommit tillbaka från en treårig vistelse i Afrika, när de beslöt sig för att bege sig ut i världen igen. I början av 1980-talet emigrerade de med sin nyfödde son till Nya Zeeland och den första staden de slog sig ner i var Hokitika på västkusten av Sydön.

- Efter tre år flyttade vi till Nelson och till ett stort hantverkscentrum, berättar Marie. Där byggde vi vår egen verkstad från grunden och gjorde om en keramikugn till en glasugn. Vi tillverkade flaskor, vinglas, skålar och saker vi själva tyckte om. Efter tio års hårt arbete köpte de en gård strax utanför Nelson, Korurangi Farm. Verkstaden på Korurangi Farm blev snabbt en populär turistattraktion med café, butiker och ett galleri.

- Det här var en dröm, som blev verklighet, säger Marie. Vi satsade alla resurser vi hade på att förverkliga Ko-

urangi Farm. Höglunds blev på allvar kända utanför Nya Zeeland, när de blev utvalda till att tillverka glaspriset till America's Cup i Auckland 1999 och till att leverera en serie till de olympiska spelen i Sydney året efter. Då hade de just öppnat sina första ateljéer på Nordön. Det var där som Bill Clinton köpte glas när han var på Apec-mötet på hösten 1999.

- Uppdraget till de olympiska spelen gav inte några stora pengar, men det betydde mycket för oss och var en investering för framtiden, säger Ola Höglund.

Marie tar hand om all administration i företaget och håller i kontakter med gallerier och butiker.

- Tyvärr har jag inte så mycket tid att arbeta med glashantverket längre, säger hon. Det finns mer än nog att göra med det administrativa och att resa runt till gallerierna och butikerna.

Höglunds Glas är i dag ett berömt namn i både Nya Zeeland och Australien. De har fått flera fina internationella utmärkelser under åren och deras glaskonst finns i exklusiva butiker och gallerier, bland annat i Nya Zeeland, Australien och Singapore. Det finns till och med några som är baserade på franchise, bl.a. i Indonesien, Japan och Kina. De har haft utställningar i Bali, New York

och Perth och deras glas kan ses på museer från Hobart på Tasmanien, i New York på Art Expo till Ebeltoft i Danmark. För knappt två år sedan köpte de ett hus och byggde en glashytta uppe i regnskogen i det nordliga Queensland, närmare bestämt »40 mil norr om Port Douglas i Daintree National Park«. »Djungelstudion«, som de kallar sin nya verkstad, är öppet för besök från slutet av maj och hela familjen älskar att vara här uppe.

- Det är ett vidunderligt ställe med en fantastisk natur och vi tillbringar mycket tid här, framförallt när det blir kallt i Nelson, det vill säga från juni till september. Här i regnskogen ska vi vara kreativa, vila ut och förbereda utställningar och kanske nya gallerier, berättar Marie.

Det var äventyrlust som från början gjorde att paret hamnade i Nya Zeeland. Nu, knappt 20 år senare, har de blivit Nya Zeeländska medborgare och har rotat sig i sådan grad att de inte har några som helst planer på att flytta tillbaka till Sverige.

- Nej. Efter så många år har Nya Zeeland blivit vårt hemland. Vi reser till Sverige och besöker familjen när vi kan och har möjlighet till det, men någon hemlängtan finns inte för vi trivs Down Under.

Text av Åsa Löfvendahl

Nya Zeeland

■ Nya Zeeland är ett självständigt land i det sydvästliga Stilla havet. Landet består av Nordön och Sydön samt några mindre öar. Huvudstaden Wellington ligger på södra Nordön. Maoriernes namn för Nya Zeeland är Aotearoa, ofta översatt som den långa, vita himlens land.

■ Landet har parlamentarisk demokrati och tillhör Commonwealth.

■ Av Nya Zeelands fyra miljoner invånare bor omkring tre miljoner på Nordön och en miljon på Sydön. Dessa två är bland de största i världen och den totala ytan är i storlek med de brittiska öarna.

■ Nya Zeeland tillhör de större landmassor som befolkades sist. Holländarna trodde att det var en enda ö som de gav namnet Staaten Landt. Namnet ändrades senare till Nieuw Zeeland efter en provins i Holland med namnet Zeeland.

■ På grund av sin långa isolation från resten av världen har Nya Zeeland en unik flora och fauna.

■ Nya Zeelands varierade landskap har varit med i en rad filmer och TV-program, däribland den episka trilogin Sagan om ringen The Last Samurai, King Kong och Legenden om Narnia.

(Källa: Wikipedia)

90 Miles Straight väntar – dock inte helt utan trän. Foto: Jørgen Dieckmann Rasmussen.

Det finns vägar man som bilist bara måste köra en gång i sitt liv. Alaska Highway är en av dem, sträckningen från Perth till Adelaide genom Nullabar Desert är en annan.

Förutom att ta bilisten 400 km genom öken utan träd (Nulla är latin för ingen, arbor latin för träd), väntar också en körtur på Australiens längsta sammanhängande vägsträcka utan en enda krök totalt 90 miles väg eller 146, 6 km!

Om man kommer från West Australien börjar de så kallade 90 Miles Straight strax öster om Belladonia, som ligger 191 km öster om Norseman och 181 km väster om Caiguna. Någon stor stad är Belladonia inte – den har cirka nio invånare, beroende på om man kommer, eller man reser.

” If there is any road not previously travelled, then that is the one I must take.

Edward John Eyre, 1841
– tidig australisk upptäcktsresande.

Belladonia Roadhouse

Till attraktionerna hör Belladonia Roadhouse, som är ett mycket viktigt stopp för resande på The Nullabor. Roadhouse är ett välfungerande motell med en bra restaurang, som många resande uppskattar. Dessutom rymmer det något så speciellt som ett museum, som bl.a. berättar om Spacelabs dramatiska krasch i området 1979. Dundas Amtsråd gav NASA en bot för förorening och USAs president Jimmy Carter ringde till Belladonia Roadhouse för att beklaga det inräffade. Även USAs ambassadör i Canberra skickades till Belladonia för att se eventuella skador som kraschen hade medfört. Missa inte tillfället att göra ett stopp här.

Variationer

Det är underligt att köra så långt på en väg utan en enda krök. Men det är ändå inte tråkigt. Landskapet förändrar höjd och plötsligt möter man en skylt som säger att vägen är översvämmad även om man egentligen av landskapet att döma uppfattar att höjden stiger och att man är på väg upp för en backe. Kan det vara värmen som här i januarihettan har fått drabbat mig, eller?

Plötsligt varnar en annan skylt om att vägen också används som landningsbana för läkar- och ambulansflyg. För att ge extra plats till landande flyg blir vägen plötsligt bredare för att återgå till sin normala bredd igen efter ca. 1 km. Man ska alltså

inte bara titta efter vatten från skyfall, utan också landande flygplan när man kör här - förutom alla olika vilda djur man enligt skyltarna kan möta på sin väg.

Det är inte tråkigt att tillryggalägga The 90 Miles Straight, i alla fall inte

i bil. Något annorlunda faller det sig nog om man är på cykel. Ett bra ställe att förbereda sig på hemifrån är hemsidan www.nullabor.net

Av Jørgen Dieckmann Rasmussen, ordförande för Canadensisk-amerikanska vänskapsföreningen i Danmark

Läkar- och ambulansflyg använder också vägen som landningsbana. Foto: Jørgen Dieckmann Rasmussen

Vägar man bare

måste köra

Australien

■ Sträckningen från Perth till Adelaide är 2725 km, och 146,6 km är helt rak.

■ Perth är huvudstaden och den största staden i den australiska delstaten Western Australien.

■ Adelaide är huvudstaden i den australiska delstaten South Australia och är landets femte största stad med över 1,1 miljoner invånare.

■ Australien är en stat i Oceanien söder om Indonesien och Papua Ny Guinea. Det är världens sjätte största land räknat efter yta och utgör den största delen av den kontinent, det tillhör. På den östliga sidan om landet ligger Stilla havet, på den västliga Den Indiska Oceanen. Der bor över 20 miljoner människor i Australien.

■ Engelska är det språk som talas i Australien, men det finns några aboriginska språk samt europeiska, arabiska och asiatiska språk.

■ Australien är ett självständigt land, men man är medlem av det brittiska Commonwealth och den engelska drottningen är statsöverhuvud. Landet är också indelat i sex stater och två territorier som har eget parlament, egen flagga och eget emblem.

■ Australien har tre tidszoner: Eastern Standard Time är UTC plus tio timmar, Central Time är UTC plus 9,5 timmar och Western Time är UTC plus åtta timmar.

(Källa: Wikipedia)

Næste nummer av CURIOUS kommer i december 2007.

